

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 706 63661, faks. 8 706 63663, el. p. info@am.lt, http://am.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Adresatams pagal sąrašą	2020-03-	Nr. (17)-D8(E)-
	į 2020-03-19	Nr. S-894
	2020-03-19	Nr. SD-149
	2020-03-18	Nr. 1-S.I-2020.05
	2020-03-18	Nr. S-880
	2020-03-18	Nr. (8.20)-2S-57
	2020-03-17	Nr.
	2020-03-16	Nr. S-825
	2020-03-16	Nr. 20200316-1
	2020-03-13	Nr. IS-07
	2020-02-28	Nr. S-22

DĖL ATLIEKŲ TVARKYMO VEIKLOS ORGANIZAVIMO COVID-19 PLITIMO GRĖSMĖS LAIKOTARPIU

Aplinkos ministerija, kaip institucija, kuri įgaliota koordinuoti kitų valstybės ir savivaldybių institucijų veiklą atliekų tvarkymo srityje¹, teikia rekomendacijas dėl komunalinių atliekų tvarkymo karantino metu ir atsako į atliekų darytojų, tvarkytojų ir gamintojų / importuotojų klausimus dėl atliekų tvarkymo organizavimo COVID-19 (koronavirusinės infekcijos) plitimo grėsmės laikotarpiu.

Dėl komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo karantino metu

Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ (toliau – nutarimas) paskelbiant visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje karantiną nustatyta, kaip vykdytina viešojo ir privataus sektoriaus veikla. Tarp veiklų, kurias draudžiama vykdyti karantino laikotarpiu, komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos nepatenka. Nutarime nustatyta², kad valstybės ir savivaldybių institucijose, įstaigose, valstybės ir savivaldybių valdomose įmonėse darbas organizuojamas ir klientai aptarnaujami nuotoliniu būdu, išskyrus atvejus, kai būtina atitinkamas funkcijas (darbus) atlikti darbo vietoje. Privaloma užtikrinti būtinųjų neatidėliotinių funkcijų (darbų) atlikimą. Privačiajam sektoriui rekomenduojama dirbti tokia pat darbo organizavimo forma kaip ir viešajame sektoriuje. Manome, kad minėtos nutarimo nuostatos nustato viešojo sektoriaus subjektams pareigą užtikrinti jiems priskirtų neatidėliotinių funkcijų (darbų) atlikimą, įskaitant ir komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą.

Pažymėtina, kad komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos Europos Sąjungoje priskiriamos prie bendrojo intereso paslaugų³, o Lietuvos mastu – prie viešųjų paslaugų⁴. Paslaugų visuotinumas

¹ Atliekų tvarkymo įstatymo 20 straipsnio 2 dalis.

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimo Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“, 3.2.1 papunktis.

³ Europos Komisijos 2004 m. gegužės 12 d. patvirtintas Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonominių ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Baltoji knyga dėl bendro intereso paslaugų“.

⁴ Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 18 dalis.

yra svarbiausia Bendrijos koncepcija, kuria siekiama užtikrinti efektyvų pagrindinių paslaugų prieinamumą⁵. Atkreiptinas dėmesys, kad organizuojant bendro intereso paslaugas, turi būti užtikrintos vartotojų teisės.

Informuojame, kad 2020 m. kovo 12 d. Aplinkos ministerijoje įvyko Aplinkos ministerijos, regioninių atliekų tvarkymo centrų ir Sveikatos apsaugos ministerijos atstovų pasitarimas, kuriame buvo aptartos prevencinės priemonės komunalines atliekas tvarkantiems darbuotojams, COVID-19 (koronavirusinės infekcijos) plitimo ypatumai, kiti aktualūs klausimai.

Sveikatos apsaugos ministerijos atstovai patikino, kad šiuo metu nėra pagrindo teigti, kad komunalinių atliekų srautas (per išmetamas buitines atliekas: servetėles, higienos priemonės ir kt.) galėtų būti COVID-19 (koronavirusinės infekcijos) plitimo židiniu, o šioje srityje dirbantys žmonės pakliūtų į specifinės didesnės rizikos grupę. Tačiau pabrėžė, kad būtina paisyti nustatytų bendrųjų rekomendacijų dėl COVID-19 (koronavirusinės infekcijos) plitimo ir užsikrėtimo prevencijos – tai rankų plovimas, dezinfekcija, asmeninio kontakto vengimas. Taip pat atkreipė dėmesį, kad dirbant lauke užsikrėtimo COVID-19 (koronavirusine infekcija) tikimybė menka. Rizika užsikrėsti patalpose dirbantiems asmenims (pvz., bendraujant ar nuo užkrėstų paviršių) yra tokia pati, kaip ir kitą darbą dirbantiems.

Pažymėtina, kad mechaninio-biologinio apdorojimo įrenginiuose dirbantys žmonės visada privalo dėvėti apsaugines priemones (respiratorius, pirštines, kostiumus ir t. t.), Sveikatos apsaugos ministerijos atstovų nuomone, papildomų specifinių priemonių darbuotojų apsaugai imtis nebūtina, jei, žinoma, naudojamos tinkamos, kokybiškos apsaugos priemonės.

Dėl komunalinių atliekų tvarkymo

Kadangi komunalinės atliekos tvarkomos savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklėse nustatyta tvarka⁶, įvertinę Europos Sąjungos valstybėse ir kitose šalyse taikomą praktiką⁷, rekomenduojame savivaldybėms, karantino laikotarpiu skelbti informaciją, kad gyventojai komunalinių atliekų srautą, t. y. tokias buitines atliekas kaip servetėles, tualetinį popierių, apsaugines kaukes ir kitas panašaus pobūdžio atliekas mestų į atskirą maišą, prisipildžius šis maišas turėtų būti įdedamas į papildomą maišą, sandariai užrišamas ir, esant galimybėms, vadovaujantis ir kitų šalių praktika, išmetamas į mišrių komunalinių atliekų konteinerius tik praėjus 72 valandoms nuo maišo užrišimo⁸. Jei gyventojai įtaria, kad užsikrėtė COVID-19 (koronavirusine infekcija), rekomenduojame į papildomą maišą sudėti ir pakuočių atliekas, jas taip pat, esant galimybėms, išmesti į pakuočių atliekų surinkimo konteinerius tik praėjus 72 valandoms nuo maišo užrišimo.

Atkreipiame dėmesį, kad savivaldybės Atliekų tvarkymo įstatymu⁹ įpareigotos administruoti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą, vykdyti savivaldybės atrinktų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą teikiančių atliekų tvarkytojų teikiamos paslaugos kokybės priežiūrą ir kontrolę, užtikrinti nepertraukiamą šios paslaugos teikimą. Kaip nustatyta Minimaliuose komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimuose¹⁰, **atliekų tvarkytojas turi reguliariai plauti ir (ar) dezinfekuoti kolektyvinius mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerius** vadovaudamasis higienos reikalavimais ir savivaldybės nustatyta tvarka, bet ne rečiau

⁵ Baltoji knyga 3.3 dalis.

⁶ Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 31 punktą; Atliekų tvarkymo įstatymo 4 straipsnio 1 dalis, 25 straipsnis; Atliekų tvarkymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 „Dėl Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“, 14 punktą; Minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. spalio 23 d. įsakymu Nr. D1-857 „Dėl Minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimų patvirtinimo“ (toliau – Minimalūs reikalavimai), 27 punktą.

⁷ <https://www.acrplus.org/en/municipal-waste-management-covid-19>;
<http://www.basel.int/Implementation/PublicAwareness/PressReleases/WastemanagementandCOVID19/tabid/8376/Default.aspx>; https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/prepare/cleaning-disinfection.html?CDC_AA_refVal=https%3A%2F%2Fwww.cdc.gov%2Fcoronavirus%2F2019-ncov%2Fcommunity%2Fhome%2Fcleaning-disinfection.html

⁸ Pvz., Airija, Didžioji Britanija, Ispanija, žr.: <https://www.acrplus.org/en/municipal-waste-management-covid-19>

⁹ Atliekų tvarkymo įstatymo 25 straipsnis, 30 straipsnio 7 ir 11 dalys.

¹⁰ Minimalių reikalavimų 23 punktą.

kaip kartą per ketvirtį šiltuoju metų laiku arba sutartyje su savivaldybe ar komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriumi nustatytu dažnumu. **Rekomenduojame šiuo metu dažniau plauti ir (ar) dezinfekuoti kolektyvinius mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerius.** Dezinfekavimui naudojami biocidai turi atitikti Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisės aktais nustatytus reikalavimus. Individualius mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerius turi plauti atliekų turėtojai arba atliekų tvarkytojai¹¹.

Rekomenduojame savivaldybes informuoti dezinfekavimo paslaugas atliekančias įmones, kad **po dezinfekavimo** (viešojo transporto, daugiabučių laiptinių ir pan.) **susidariusias atliekas** (šluostes, pirštines, darbo rūbus, respiratorius ir pan.) sudėtų į atskirus maišus ir jas **tvarkytų kaip pavojingąsias atliekas** (atliekų kodas 180103*), pagal pavojingųjų atliekų tvarkymo reikalavimus. Pavojingųjų atliekų tvarkytojų sąrašą galima rasti Atliekų tvarkytojų registre <https://atvr.aplinka.lt/>.

Dėl atliekų tvarkymo veiklos organizavimo savivaldybių karantino centruose

Rekomenduojame savivaldybių karantino centruose taikyti panašią praktiką kaip ir gyventojams, t. y. komunalinių atliekų srautą, t. y. tokias buitines atliekas kaip higienines servetėles, vienkartinės nosines, tualetinį popierių, apsaugines kaukes ir kitas panašaus pobūdžio atliekas mesti į atskirą maišą, prisipildžius šis maišas turėtų būti įdedamas į papildomą maišą. Iš karantino centrų surenkamas atliekas rekomenduojame tvarkyti vadovaujantis medicininių atliekų tvarkymo reikalavimais.

Dėl didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių, žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių ir daiktų keitimosi ir paruošimo naudoti pakartotinai punktų eksploatavimo

Rekomenduojame gyventojus informuoti, kad karantino laikotarpiu gyventojai didelių gabaritų atliekų surinkimo ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėmis naudotusi tik esant būtinam atvejui, o daiktų keitimosi ir paruošimo naudoti pakartotinai punktus rekomenduojame laikinai uždaryti.

Atliekų tvarkytojams rekomenduojame didelių gabaritų atliekų surinkimo ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių darbą organizuoti taip, kad būtų išvengta grūsčių, darbuotojai ir gyventojai pridurdant atliekas laikytusi sveikatos apsaugos specialistų rekomenduojamų atstumų, deklaracijas gyventojai pildytų lauke, jei to neįmanoma užtikrinti, laikinai jas uždaryti.

Dėl Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų ir taršos leidimų sąlygų laikymosi

Pažymėtina, kad Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (toliau – TIPK) ar taršos leidimas – tai dokumentas, kuriame, siekiant išvengti pramoninės veiklos sukeltos taršos, ją sumažinti ar pašalinti, nustatomos aplinkosauginės sąlygos leidime nurodytiems įrenginiams eksploatuoti. Todėl TIPK ar taršos leidimo sąlygų nesilaikymas gali padaryti didelę žalą aplinkai ir visuomenės sveikatai, sukelti ekologinę nelaimę.

Susikaupus dideliems nesutvarkytų atliekų kiekiams dėl plintant COVID-19 (koronavirusinei infekcijai) susidariusio darbuotojų trūkumo ir dėl to esant būtinybei stabdyti įrenginių veiklą, atliekų tvarkymo įmonės prašome nedelsiant kreiptis į Aplinkos ministeriją, kuri, kiekvienu atveju atskirai įvertinusi pateiktą informaciją, kreiptusi į Ekstremalių situacijų komisiją, kuriai, vadovaujantis Civilinės saugos įstatymo nuostatomis suteikti įgaliojimai priimti sprendimus, reikalingus gresiančiai ar susidariusiai ekstremaliajai situacijai valdyti, ir kuriais galėtų vadovautis veiklos vykdytojai.

Dėl gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų perdavimo

Atliekų tvarkytojui atsisakius dėl su COVID-19 (koronavirusinės infekcijos) grėsme susijusių aplinkybių priimti atliekų turėtojo perduodamas nekomunaliniame atliekų sraute susidarančias atliekas (pvz., gamybinės ar kitos ūkinės veiklos ir pan.) pagal su atliekų darytoju sudarytą sutartį ir dėl to esant rizikai pažeisti atliekų tvarkymą reguliuojančiuose teisės aktuose nustatytus atliekų laikymo atliekų susidarymo vietose terminus, rekomenduojame atliekų tvarkytojui pateikti atliekų

¹¹ Ten pat.

turėtojai ir Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos (toliau – AAD) raštišką paaiškinimą dėl sutarties sąlygų nesilaikymo. Atliekų darytojui rekomenduojame atliekas perduoti kitai tokias atliekas turinčiai teisę tvarkyti įmonei. Atliekų tvarkytojų sąrašą galima rasti Atliekų tvarkytojų registre <https://atvr.aplinka.lt/>.

Dėl popierinių dokumentų ribojimo ir apskaitos Vieningoje gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacinėje sistemoje (toliau – GPAIS)

Gaminių, pakuočių ir atliekų apskaita GPAIS vykdoma teisės aktais nustatyta tvarka, suinteresuotos valstybės institucijos įmonių gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos duomenis ir (ar) el. dokumentus, dokumentų skenuotas kopijas gauna iš GPAIS.

Atsižvelgiant į informaciją, kad **dėl perėjimo prie nuotolinio darbo dėl techninių sutrikimų, telekomunikacinių ryšių trikdžių ar kitų laikinų aplinkybių** įmonės susiduria su sunkumais pateikti duomenis GPAIS, primename, kad turi būti taikomos Tvarkos, kai negalima naudotis Vieninga gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacine sistema, aprašo¹² III skyriaus „GPAIS duomenų teikėjų veiksmai neturint galimybės pateikti duomenų GPAIS“ nuostatos, pagal kurias **GPAIS duomenų teikėjas:**

- pats arba per įgaliotą atstovą, centrinę įmonę ar kitą įmonės skyrių (padalinį), elektroninėmis priemonėmis (pvz., el. paštu) raštu nedelsdamas informuoja Aplinkos apsaugos agentūrą ir AAD, kad veikiant GPAIS, tačiau dėl techninių sutrikimų ar kitų objektyvių aplinkybių, kurias privalo nurodyti pranešime, neturi galimybės pateikti duomenų GPAIS¹³;
- imasi priemonių, kad techniniai sutrikimai ar kitos aplinkybės būtų kuo skubiau pašalintos ir būtų atnaujinta galimybė teikti duomenis GPAIS¹⁴;
- duomenis, jei pildomų dokumentų ir formų nereikalauja pildyti Lietuvos Respublikos ir (ar) tarptautiniai teisės aktai arba Tvarkos, kai negalima naudotis Vieninga gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacine sistema, aprašas, pildo laisva forma popieriniu arba elektroniniu formatu. Vedami duomenys turi būti analogiškai duomenims ir informacijai, kurie vedami į GPAIS¹⁵;
- pašalinus techninius sutrikimus ar kitas objektyvias aplinkybes, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas suveda duomenis į GPAIS¹⁶.

Dėl daugkartinių pakuočių, už kurias nustatytas užstatas, ir vienkartinį pakuočių, už kurias nustatytas užstatas, atliekų priėmimo karantino laikotarpiu

Siekiant tinkamai valdyti COVID-19 (koronavirusinės infekcijos) plitimo grėsmes, karantino Lietuvoje laikotarpiu užstatinių pakuočių (daugkartinių pakuočių, už kurias nustatytas užstatas, ir vienkartinį pakuočių, už kurias nustatytas užstatas, atliekų) priėmimą prekybos vietose rekomenduotina organizuoti taip:

- stabdyti rankinį užstatinių pakuočių priėmimą ir informaciją apie tai paskelbti prie parduotuvių ir prekybos centrų įėjimų, taip pat prekybos tinklų interneto svetainėse;

- užstatines pakuotes iš vartotojų priimti tik automatizuotu būdu lauke įrengtuose taromatuose laikantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. kovo 13 d. patvirtintų COVID-19 (koronavirusinės infekcijos) valdymo priemonių rekomendacijų parduotuvėms ir prekybos centrams, t. y. taromatuose sudaryti galimybę tinkamai rankų higienai ir prie įėjimo į taromatą paskelbti informaciją, atkreipiančią dėmesį į lankytojų asmens higienos laikymąsi (rankų higiena, kosėjimo, čiaudėjimo etiketas), taip pat skatinti lankytojus laikytis ne mažiau kaip 1 m atstumo, pvz., užtikrinant, kad vienu metu taromate būtų tik vienas lankytojas, o kiti lankytojai prie taromatų

¹² Tvarkos, kai negalima naudotis Vieninga gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacine sistema, aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. D1-73 „Dėl Tvarkos, kai negalima naudotis Vieninga gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacine sistema, aprašo patvirtinimo“.

¹³ Tvarkos, kai negalima naudotis Vieninga gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacine sistema, aprašo 13 punktas.

¹⁴ Ten pat, 14 punktas.

¹⁵ Ten pat, 15 punktas.

¹⁶ Ten pat, 16 punktas.

lauktų eilėje laikantis ne mažiau kaip 1–2 m tarpusavio atstumo.

Informuojame, kad jeigu būtinos karantino priemonės būtų patikslintos ir (a) atsirastų poreikis tikslinti šias rekomendacijas ir (ar) atliekų tvarkymą reglamentuojančius teisės aktus, apie tai nedelsdami informuosime ir sprendimus dėl atliekų tvarkymo paskelbsime viešai teisės aktų nustatyta tvarka.

Aplinkos viceministrė

Justina Grigaravičienė

J. Aukštinaitytė, 8 618 234 54, el. p. justina.aukstinaitiene@am.lt
G. Izokaitytė, 8 696 84706, el. p. gintare.izokaityte@am.lt
D. Jančauskaitė, 8 616 206 04, el. p. donata.jankaustaite@am.lt
G. Juozapavičiūtė, 8 695 06732, el. p. giedre.juozapaviciute@am.lt
N. Paškauskaitė, 8 696 63217, el. P. neringa.paskauskaite@am.lt
J. Surdokienė, 8 696 54712, el. p. jovita.surdokiene@am.lt

Adresatų sąrašas:

Lietuvos regioninių atliekų tvarkymo centrų asociacijai
Lietuvos savivaldybių asociacijai
Lietuvos komunalininkų ir atliekų tvarkytojų asociacijai
Lietuvos prekybos įmonių asociacijai
Lietuvos savivaldybių komunalinių įmonių asociacijai
VŠĮ „Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras“
Telšių rajono savivaldybės administracijai (el. p. kristina.jankauskiene@telsiai.lt)

Kopija
Aplinkos apsaugos agentūrai
Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos
Sveikatos apsaugos ministerijai
Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrai prie Sveikatos apsaugos ministerijos
Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai
Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijai
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai
UAB „Veistas“
UAB „Kauno švara“
UAB „Ignitis“
UAB „Toksika“
UAB „Fortum Heat Lietuva“
UAB „Maxima LT“
UAB „Antrinio perdirbimo grupė“
AB „Akmenės cementas“